

fot. CERAMIKA NOWA GALA

PŁYTKI PODŁOGOWE

Ceramika i kamień

Choć najczęściej kojarzone z łazienką czy kuchnią, wraz ze wzrostem popularności ogrzewania podłogowego, materiały te nawet w naszym klimacie coraz śmiej wkraczają na pokoje i salony.

Bogactwo barw i wzorów podłogowych płytek ceramicznych i kamiennych sprawiają, że można dobrać je do każdego wnętrza. Nie bez znaczenia są też ich właściwości techniczne. Barwa, wzór i kompozycja materiałów wpływają na wygląd całego pomieszczenia – dobrze zaprojektowana posadzka jest dobrym tłem dla jego wyposażenia.

■ URSZULA KALINOWSKA

NIE ZAWSZE DOBRZE WYGLĄDA

Planując posadzki powinniśmy zadbać o zestawienie odpowiednich materiałów, w zależności od przeznaczenia poszczególnych wnętrz. Pomieszczenia intensywnie eksploatowane i narażone na działanie wilgoci wymagają znacznie trwalszych materiałów.

Różnorodne zestawienie płytek na podłodze, umiejętne łączenie faktur i kolorów wypukła ich właściwości. Szorstka po-

Wymiary płytek są istotne nie tylko ze względu na wygląd pomieszczenia, ale również z powodu zaleceń dotyczących właściwego układania: bardzo duże płytki można kłaść wyłącznie na dokładnie wyrównanych podłożach.

wierzchnia podkreśla szklistość i gładkość sąsiadujących z nią elementów.

Również poprzez wybór materiału i kompozycji możemy modyfikować wizualną stronę wnętrza. Jasne podłogi dodają wnętrzom lekkości i przestronności, natomiast ciemne, o nasyconej barwie wprowadzają wrażenie przytulności. Skomplikowane kompozycje optycznie zmniejszają pomieszczenie. W tafli polerowanego, błyszczącego gresu lub kamienia uzyskujemy odbicia elementów wnętrza oraz oświetlenia. Matowe powierzchnie pochłaniają światło, dając wrażenie zmniejszenia pomieszczenia.

Przydatną zasadą podczas projektowania wzoru posadzki jest umiar w środkach zdobniczych, szczególnie w małych przechodnich wnętrzach, gdzie dobrze sprawdzają się nieskomplikowane układy. Równie istotne jest dopasowanie formatu i wielkości płytek gresowych do skali pomieszczenia. W pomieszczeniach dużych i przestronnych można planować z rozmachem, ponieważ łączenie różnorodnych materiałów i wzorów może dać zaskakujące efekty.

Warto pamiętać, że linia oddzielająca poszczególne rodzaje materiałów podłogowych często wyznacza również funkcjonalny podział domu. Ważne jest, aby połączenie materiałów z różnych pomieszczeń było jak najmniej zauważalne, a na pewno by nie utrudniało komunikacji. Dlatego najlepiej łączyć materiały o podobnej grubości. Jeżeli jednak występuje różnica poziomów, należy ją zniwelować dodatkową warstwą wylewki.

TERAKOTA KONTRA GRES

Terakota i gres oferowane są w olbrzymim wyborze wzorów i kolorów. Mogą mieć różne faktury (gładkie, chropowate) i różnie wykończone brzegi – nierówne, „ręcznie robione” (do układania na szeroką spoinę) albo cięte (do układania prawie bez spoin). Wielkość płytek podstawowych najczęściej wynosi od 10×10 do 60×60 cm, natomiast ozdobnych – tzw. dekorów – jest bardzo zróżnicowana, zależnie od fantazji producenta.

Terakotę i gres robi się z gliny zmieszanej m.in. z krzemionką i barwnikami. Z mieszaniny tej formuje się płytki, które po wysuszeniu wypalane są w temperaturze 1000-1300°C. W zależności od składu masy oraz techniki produkcji powstają płytki terakoty albo gresu.

Terakota powstaje w wyniku silnego spieczenia w wysokiej temperaturze. Deseń nanoszony jest na czerep przed jego wypaleniem. Można ją układać wewnątrz i na zewnątrz domu (na zewnątrz stosuje się terakotę mrozoodporną). Płytki są mało nasiąkliwe i zazwyczaj wykończone przez szkliwienie, mają łatwą do utrzymania w czystości powierzchnię. Mogą być matowe, półmatowe lub błyszczące. Na tych ostatnich najwyraźniej będzie widać zarysowania.

Gres jest mniej nasiąkliwy, znacznie twardszy – wg 10-stopniowej skali Mohsa

Zdecydowana barwa mozaiki podkreśla współczesny charakter pomieszczenia ▼

foto. CERAMIKA PARADYŻ

DOPASUJ PŁYTKI DO POMIESZCZENIA

Zanim kupisz płytki ceramiczne, sprawdź, czy będą się nadały do pomieszczenia, w którym je ułożysz. Jeśli ma to być:

- **przedpokój, korytarz** – płytki powinny mieć dużą odporność na ścieranie (PEI od IV do V) i być antypoślizgowe (R min. 8);
- **schody** – odporność na ścieranie IV-V, antypoślizgowość – najlepiej 9; na schodach zewnętrznych najlepiej ułożyć płytki z rowkami antypoślizgowymi na brzegach;
- **łazienka, kuchnia** – najlepsza jest odporność na ścieranie PEI III do V i antypoślizgowość R 8 oraz duża odporność na zaplamienie i czynniki chemiczne (4-5).

SPRAWDŹ ODCIEN PŁYTEK

Kupujesz płytki ceramiczne? Sprawdź, czy paczki pochodzą z tej samej partii (numer znajdziesz na opakowaniu). Płytki z różnych partii mogą mieć nieco inny odcień, dlatego dokładnie je obejrzyj przed przyklejeniem, a w razie konieczności – wymieszaj (chyba, że pomieszczenie, gdzie będą układane, jest bardzo małe – wtedy różnice odcieni mogą się okazać zbyt widoczne).

Duże płytki tworzą dość jednolitą powierzchnię, a taką łatwiej utrzymać w czystości ▼

foto. OPOCZNO

fot. CERAMIKA NOWA GALA

▲ Umiejętne połączenie faktur i kolorów uwypukli właściwości płytek - te o matowej powierzchni podkreślą zarówno szorstkość strukturalnych, jak i szklistość polerowanych

ma 9. – i bardziej odporny na uszkodzenia mechaniczne i ścieranie. Trudniej go jednak układać. Twarde płytki ciężko jest przeciąć czy przewiercić. Za najtrwalsze uchodzą te z gresu porcelanowego: mają one bardzo dużą wytrzymałość na uszkodzenia mechaniczne (są mocniejsze od płytek kamiennych) i minimalną nasiąkliwość. Gres może być szklawiony, wtedy z wyglądu przypomina terakotę (warstwa

Sama mrozoodporność płytek nie wystarczy. Nie można pozostawić wolnych przestrzeni pod płytkami i w spoinach – może gromadzić się w nich bowiem woda, która zamarzając zwiększa objętość, a to powoduje odpajanie się okładziny ▼

fot. CERAMIKA NOWA GALA

szklawa ogranicza nasiąkliwość, daje duże możliwości dekoracyjne, ułatwia utrzymanie czystości, ale czyni posadzkę bardziej śliską) – albo naturalny. Gres naturalny ma jednorodną strukturę, zatem wytarcie powierzchni albo małe obtłuczenia są na nim niemal niewidoczne – na szklawionym takie uszkodzenia widać wyraźnie – za to szybciej się brudzi i trudniej go doczyścić (ma chropowatą powierzchnię). Gres naturalny, wykończony przez polerowanie, będzie miał gładszą i bardziej lśniącą powierzchnię. Takich płytek lepiej więc nie układać w kuchni czy holu.

A MOŻE KLINKIER?

Klinkier jest bardzo wytrzymały, odporny na niekorzystne warunki atmosferyczne i o niskiej nasiąkliwości. Jednak stosuje się go rzadziej, raczej na zewnątrz domu, np. na schodach czy tarasach. **Płytki klinkierowe** – w różnych odcieniach czerwieni i brązu – wytwarzane są ze specjalnych gatunków gliny, mają też jednorodną strukturę. Oprócz płaskich płytek, produkowane są kształtki schodowe, podstopnice, parapety. Podczas układania oraz spoinowania klinkieru należy uważać, by nie zabrudzić go zaprawą – trudno będzie ją później usunąć.

Innym materiałem z tej grupy, przeznaczonym do stosowania na zewnątrz jest **bruk klinkierowy**, wyglądem przypominający cegłę. Układa się go podobnie jak kostkę betonową czy kamienną.

CERAMIKA NA ZEWNĄTRZ

Na tarasach i balkonach najlepiej sprawdzą się **płytki gresowe** oraz **klinkierowe**. Muszą bowiem być twarde (o dużej odporności na ścieranie i zarysowanie), a także odporne na mróz i zmiany temperatury. Powinny też być antypoślizgowe (ponieważ bardzo często bywają mokre) i łatwe do utrzymania w czystości (brudzą się bardziej i częściej niż te użyte wewnątrz domu). Są narażone na duże zmiany temperatury, będą więc kurczyć się i rozszerzać – dlatego na zewnątrz należy stosować płytki z głębokimi żłobieniami na spodniej stronie (mają wówczas lepszą przyczepność do podłoża), przyklejać je i spoinować zaprawami elastycznymi.

PODŁOGI Z KAMIENIA

Podłogi z płytek kamiennych są bardzo trwałe, odporne na wodę, wysoką temperaturę i uszkodzenia mechaniczne.

PRZYDATNA ZNAJOMOŚĆ WŁAŚCIWOŚCI

Zanim kupisz płytki ceramiczne, sprawdź jaka jest ich:

- **nasiąkliwość** – jest tym mniejsza, im mniej płytki są porowate albo im lepsze jest szklawo; oznacza się ją w procentach. Powinna być jak najmniejsza. Na zewnątrz pomieszczeń można układać płytki o nasiąkliwości nie przekraczającej 3%, a najlepiej poniżej 0,5%. Nasiąkliwość płytek można poprawić (czyli zmniejszyć) przez pomalowanie ich odpowiednim impregnatem;
- **mrozoodporność** – czyli odporność na wielokrotnie powtarzany cykl zamarzania i odmarzania. Wiąże się z nasiąkliwością (płytko o większej nasiąkliwości jest mniej mrozoodporna). Obecnie mrozoodporność jest sprawdzana według normy, która wymaga, aby płytki poddawane były co najmniej stu cyklom zamrażania oraz rozmrażania w temperaturze od -5 do +5°C. Wcześniej obowiązująca norma wymagała tylko 50 takich cykli. Dlatego warto sprawdzić, która z tych norm była brana pod uwagę przy ustalaniu mrozoodporności;
- **klasa ścieralności (w skali PEI – od I do V)** – im wyższy stopień, tym bardziej płytki są odporne na ścieranie. Płytki o najwyższej klasie ścieralności przeznaczone są do miejsc szczególnie intensywnie użytkowanych (podłogi w korytarzach, schody; w budownictwie mieszkaniowym wystarczają płytki o IV klasie ścieralności);
- **twardość** – podawana jest w tzw. skali Mohsa i określana liczbami od 1 do 10. Im twardsze płytki, tym większa będzie ich wytrzymałość mechaniczna i trudniejsza obróbka. W warunkach domowych optymalna jest twardość 5-6;
- **antypoślizgowość** – oznaczana jest literą R i cyframi od 1 do 11. Im wyższa wartość R, tym mniejsze ryzyko poślizgnięcia się na takiej powierzchni. To parametr szczególnie ważny w przypadku płytek kupowanych do łazienki czy na schody zewnętrzne – wymagane jest co najmniej R 8;
- **odporność na zaplamienia i środki chemiczne** – określana cyframi 1-5 – powinna wynosić przynajmniej 3. W kuchni czy łazience może być większa.

Zwykle występują w dużych rozmiarach – np. 30×30, 45×45 cm albo większych (kamieniarz wycina płytki według zamówienia klienta). Są bardzo efektowne, ale droższe niż ceramiczne, wymagają też więcej uwagi i starannejszej pielęgnacji. Regularnie trzeba je, niestety, impregnować, a do czyszczenia używać specjalnie przeznaczonych do tego środków. Płytki kamienne trzeba chronić przed kontaktem z kwasami i chemikaliami, zwłaszcza tymi do usuwania kamienia i rdzy.

Uwaga! Środki do impregnacji, czyszczenia i konserwacji dobiera się do konkretnego rodzaju kamienia; nie ma uniwersalnego preparatu do wszystkich podłóg kamiennych. Najlepiej poprosić o poradę kamieniarza, żeby nie zniszczyć podłogi.

Podłogi kamienne zwykle robi się z granitu, marmuru, trawertynu, piaskowca albo łupka. Najbezpieczniejszy do stosowania (najbardziej odporny na zaplamienie) jest **granit**. Wapienie – czyli **marmur** i **trawertyn** oraz **piaskowce** – łatwo jest zapalić, a **usunięcie plamy bywa niemożliwe**. Warto to mieć na uwadze, zwłaszcza jeśli kamień ma być

Im większe płytki, tym trudniej się je układa, a ewentualne błędy są później bardzo widoczne. Dlatego tak ważne jest staranne rozplanowanie i fachowe ułożenie posadzki, szczególnie na styku dwóch różnych materiałów, np. gresu i parkietu ▼

kładziony na podłodze w kuchni. Także ścieralność granitów jest większa niż mniej spoistych marmurów.

Powierzchnia kamienia może zostać obrabiona w różny sposób. Szlifowanie i polerowanie nadaje kamiennym płytkom połysk i idealną gładkość. Taka podłoga wygląda bardzo efektownie, choć nawet gdy jest sucha, łatwo się na niej poślizgnąć. Bardziej bezpieczne są płytki z lekko chropowatą powierzchnią, uzyskiwaną przez dłutowanie, piaskowanie, łupanie, groszkowanie lub płomieniowanie (w ten sposób obrabia się tylko granity). Czasami obróbka zmienia nie tylko powierzchnię, ale i odcień kamienia.

Najczęściej płyty z kamieni naturalnych układa się na styk, tak, by miejsce łączenia było jak najmniej widoczne. Dobrze wcześniej „przymierzyć” je na sucho – kamień to materiał naturalny, więc każda płytka ma nieco inny wzór czy odcień – żeby najładniejsze ułożyć w najbardziej eksponowanych miejscach. Do przyklejania płytek kamiennych należy używać specjalnych, elastycznych zapraw z białym cementem, które nie powodują powstawania przebarwień i wykwitów.

foto. GROMOS

▲ Poszczególne gatunki kamieni różnią się nie tylko wyglądem, ale także właściwościami. Warto więc poznać niektóre z nich, by nie użyć tego drogiego materiału tam, gdzie się nie nadaje

Podłozę powinno być suche, wyrównane i dokładnie oczyszczone oraz – jeśli jest chłonne – zagruntowane. Po ułożeniu podłogę koniecznie należy zaimpregnować. ■

Dane teleadresowe wiodących producentów oraz przykładowe ceny produktów podajemy na następnej stronie.

NAJWAŻNIEJSZE

mit Pęknięcie szklawa na płytkach oznacza, że są one kiepskiej jakości.

Powodem pęknięcia szklawa najczęściej jest niewłaściwie dobrana zaprawa klejąca. Nierzadko też wykonawca nakłada ją zbyt grubą warstwą. Dlatego przed zakupem zaprawy należy zapoznać się z informacjami podanymi na opakowaniu przez jej producenta. Są to m.in.: rodzaj płytek (które można nią przyklejać), rodzaj podłoża (na którym można zaprawę stosować), a także zalecana grubość warstwy sklejenia. Przekroczenie maksymalnej wartości może spowodować pęknięcie, a nawet odpadanie płytek.

mit Fabrycznie sfazowana krawędź płytki to jedynie zabieg „kosmetyczny”.

Często fazowanie płytek wynika z wygładzania ostrej i nierównej krawędzi powstałej po cięciu lub kalibrowaniu płytek. O ile gres polerowany ma gładką krawędź, którą wystarczy nieznacznie sfazować, gres strukturalny wymaga nieco większego ścięcia brzegu. Zbyt duża „faza” może jednak świadczyć o naciąganiu materiału drugiego gatunku na pierwszy.

mit Nie warto wybierać płytek o wyraźne ukierunkowanych liniach czy brzdach, bo mogą popękać podczas docinania.

To, jak zostanie przecięta płytka zależy wyłącznie od narzędzi używanych przez glazurnika. Dlatego zawsze przed zleceniem mu pracy, warto zapytać jakimi maszynami dysponuje – powierzenie glazurnikowi płytek za 200 czy 400 zł, jeśli ma przecinarkę za ok. 100 zł, może kosztować nas sporo nerwów, nie licząc zniszczonego materiału.

mit Od grubości płytek nie zależy to, czy można je kłaść na podłozze.

Mimo że w sklepach są dość cienkie płytki „podłogowe” (o grubości nie większej niż 6 mm), skorzystanie z takiej oferty może okazać się nieoptymalne – zwykła płytka gresowa ma 8-9 mm grubości, jej wytrzymałość jest prawie dwukrotnie większa niż tej 6-milimetrowej, przy czym obie mogą spełniać warunki normowe – inne dla płytek do 7,5 mm grubości, a inne – powyżej 7,5 mm.

foto. VILLEROY & BOCH